

05.05.2018

До ювілею Конституції Української Народної Республіки

29 квітня 2018 р. виповнилося 100 років від дня прийняття Конституції Української Народної Республіки. З цієї нагоди 24 квітня ц. р. в Інституті держави і права імені В.М. Корецького НАН України під головуванням директора цієї установи академіка НАН України Ю. Шемшученка відбувся круглий стіл із теми: «100 років Конституції Української Народної Республіки: історія і сучасність» ([Національна академія наук України](#)).

У його роботі взяли участь провідні правознавці, історики та політологи, співробітники інституту й інших академічних установ, Інституту законодавства Верховної Ради України та Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. З доповідями, зокрема, виступили академік НАН України О. Копиленко, член-кореспондент НАН України В. Солдатенко, академік Національної академії правових наук України О. Скрипнюк, член-кореспондент Національної академії правових наук України І. Кресіна, професори І. Усенко, Б. Андрусишин, В. Горбатенко, кандидати юридичних наук А. Іванова та Н. Омельченко.

Головуючий, якого підтримали всі учасники круглого столу, наголосив, що прийнята Українською Центральною Радою Конституція УНР (Статут про державний устрій, права і вольності УНР) стала важливою подією в історії становлення й розвитку українського конституціоналізму. Її проект було підготовлено спеціальною конституційною комісією у складний період Української революції. Ідеологом і провідником цього проекту був голова Центральної Ради Михайло Грушевський. Його ідеї щодо конституційного розвитку України знайшли своє відображення в теоретичних працях автора, чотирьох універсалах Центральної Ради та самій Конституції УНР. Остання складалася з 83 статей і 8 розділів: «Загальні постанови», «Права громадян України», «Органи влади УНР», «Всенародні збори УНР», «Про Раду Народних Міністрів України», «Суд УНР», «Національні Союзи», «Про часове припинення громадянських свобод».

Ключове значення Конституції УНР полягало в тому, що вона юридично оформила відродження суверенітету й державності України, зафіксувала правові засади розвитку громадянського суспільства. Відповідно до цієї Конституції, Українська Народна Республіка «єсть державою суверенною, самостійною і ні від кого незалежною» (ст. 1). «Суверенне право в Українській Народній Республіці належить народові України, цебто громадянам УНР всім разом» (ст. 2).

Реальні політичні обставини позначилися на змісті та долі цієї Конституції. Її було поспіхом схвалено на останньому засіданні Малої Ради, і вона не набрала юридичної сили. Але загалом Конституцію було підготовлено на рівні вимог тогочасного конституціоналізму, вона враховувала досягнення світової та національно-правової думки, відзначалася високим рівнем демократизму. Саме тому і через 100 років вона є не тільки важливим історико-правовим документом, а й становить інтерес для сучасної практики конституційного реформування в Україні.

З деталями дискусії учасників круглого столу навколо проблем історії та сьогодення українського конституціоналізму можна ознайомитися у матеріалі

журналістів газети «Голос України» (№81 (6836), 3 травня 2018 року).
Відповідна публікація на офіційній інтернет-сторінці видання –
<http://www.golos.com.ua/article/302575>.